

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز مدیریت حوزه های علمیه

حوزه علمیه فاطمیه - باغملک

پیامد های طلاق بر فرزندان

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین محمد صادق
فاضل

پژوهشگر: کبری شهریاری

زمستان ۱۴۰۳

طلاق ، فرزندان ، والدین ، مشکلات ، اختلال ،
پدر و مادر

چکیده

تاثیر طلاق بر کودکان انکارناپذیر است؛ بسیاری از کودکان در سراسر جهان به دلیل طلاق و جدایی والدین تحت فشار و تخریب روانی هستند، که می تواند باعث بروز مشکلاتی چون افسردگی، مشکلات تحصیلی (نمرات پایین و ترک تحصیل) و رفتارهای مخرب (مانند خشونت، اضطراب، و حتی مصرف مواد) شود. فارغ از سن و جنسیت فرزندان، تجربه ی طلاق والدین می تواند برای هر کودکی گیج کننده و ویرانگر باشد. کودکان معمولاً در پذیرفتن اتفاقاتی که شاهد آن هستند با مشکلات زیادی رو به رو می شوند؛ حضور نداشتن یکی از والدین و قطع شدن ارتباط بین پدر و مادر برای کودکان غیر قابل درک بوده و کودکان معمولاً مجبور می شوند که به رفت و آمد بین خانه پدر و مادر یا حتی حضور ناپدری و نامادری در زندگی خود عادت کنند. در واقع تجربه حضور نداشتن یکی از والدین در خانه یا حتی تجربه تنها بودن در خانه می تواند تعریف کاملاً جدید و دشواری از مفهوم خانواده به کودک بدهد.

تاثیر طلاق بر کودکان انکارناپذیر است؛ بسیاری از کودکان در سراسر جهان به دلیل طلاق و جدایی والدین تحت فشار و تخریب روانی هستند، که می‌تواند باعث بروز مشکلاتی چون افسردگی، مشکلات تحصیلی (نمرات پایین و ترک تحصیل) و رفتارهای مخرب (مانند خشونت، اضطراب، و حتی مصرف مواد) شود. فارغ از سن و جنسیت فرزندان، تجربه‌ی طلاق والدین می‌تواند برای هر کودکی گیج‌کننده و ویرانگر باشد. کودکان معمولاً در پذیرفتن اتفاقاتی که شاهد آن هستند با مشکلات زیادی رو به رو می‌شوند؛ حضور نداشتن یکی از والدین و قطع شدن ارتباط بین پدر و مادر برای کودکان غیر قابل درک بوده و کودکان معمولاً مجبور می‌شوند که به رفت و آمد بین خانه پدر و مادر یا حتی حضور ناپدری و نامادری در زندگی خود عادت کنند. در واقع تجربه حضور نداشتن یکی از والدین در خانه یا حتی تجربه تنها بودن در خانه می‌تواند تعریف کاملاً جدید و دشواری از مفهوم خانواده به کودک باشد.

پیامد های طلاق بر فرزندان

1_ مشکلات رفتاری فرزندان طلاق

الف_ برون ریزی - رفتارهایی همچون پرخاشگری مخصوصا اگر کودک به مدت طولانی در معرض دعوای فیزیکی و کلامی پدر و مادرش قرار گرفته باشد، بروز پیدا می کند.

ب_ نافرمانی و لجبازی- معمولا کودکان از دست والدین خود به خاطر شرایط پیش آمده خشمگین می شوند. ممکن است رفتارشان در مقابل این احساس خشم نافرمانی از والدین باشد، دستورات و قوانین را نادیده بگیرند یا لجبازی کنند.

ت_ انزوا و اجتناب - برخی کودکان رفتارهای اجتنابی از خود بروز می دهند و درون ریزی می کنند، برای مثال منزوی شده، در معرض افسردگی قرار می گیرند و اضطراب را تجربه می کنند.

ث_ احساس گناه- برخی کودکان خود را مقصر جدایی والدین می دانند و احساس عذاب وجدان به آنها دست می دهد. کنار آمدن با این احساس گناه برای کودکان بسیار سخت خواهد بود. پیشنهاد می کنیم برای درک بهتر این مسئله مقاله احساس گناه را مطالعه کنید

۲_ ایجاد بحران های روحی و روانی

را تهدید می‌کند و زمینه را برای گرایش به بزهکاری از جمله اعتیاد فراهم می‌سازد. نوجوانان و به‌ویژه پسران برای تنظیم احساسات خود از جمله پرخاشگری، نیازمند برقراری ارتباط با بزرگسال مذکر هستند که بهترین فرد، پدر است. وقتی پدر حضور داشته باشد، می‌تواند با برقراری ارتباط و بازی، راه‌های کنترل پرخاشگری و خشم را از طریق بازی نشان دهد. فرزندی که در شرایط محرومیت شدید اقتصادی و اجتماعی رشد می‌کنند، گرایش بیشتری به جرم و جنایت، استعمال داروهای بیماری‌زا و اعتیاد دارند. حال اگر اوضاع نابسامان اقتصادی با طلاق آمیخته شود، گرایش فرد به اعتیاد بیشتر خواهد شد.

نتیجه

طلاق می‌تواند برای یک خانواده دوران سختی را به همراه داشته باشد. والدین نه تنها در حال پی بردن به روش‌های جدید ارتباط با یکدیگر هستند، بلکه در حال یادگیری روش‌های جدید تربیت و آموزش کودکانشان هستند. تأثیرات طلاق بر فرزندان می‌تواند متفاوت باشد. بعضی از کودکان واکنش‌های طبیعی از خود نشان می‌دهند و زیاد تحت تأثیر قرار نمی‌گیرند، در حالی که کودکان دیگر ممکن است با مشکلات قابل توجهی روبه‌رو شوند. کودکان در سنین پایین‌تر انعطاف‌پذیرتر هستند و با گرفتن کمک‌های پیشرفته از روانشناسان می‌توانند خود را با شرایط وفق دهند و این مشکل برای آن‌ها کمتر به یک بحران تبدیل شود همان‌طور که گذشته طلاق در زندگی زناشویی باعث بروز اختلالاتی در زندگی فرزندان ما می‌آورد کسانی که ما نسبت به آینده‌ی آن‌ها مسئول هستیم اختلالاتی همچون اضطراب - استرس مداوم - نوسانات خلقی و تحریک‌پذیری - غم و ناراحتی شدید - ناامیدی و پریشانی - مشکلات رفتاری و اجتماعی - مشکل در روابط - مستعد به سوء مصرف مواد - مخدر افسردگی - وضعیت ضعیف تحصیلی و ایجاد می‌شود می‌شود گفت حتی برای فرزندانمان راه‌های بهتر برای اصلاح زندگی هست

منابع

کولایی نژاد جمال الدین مهاجر یحیی پورامن هیر زینب (۱۳۹۲) مقایسه رشد اجتماعی و میزان سازگاری اجتماعی بین کودکان یک زبانه و دو زبانه مراکز قبل از دبستان شهرستان اردبیل پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

کرباسی محمد علی تهران انتشارات امیر کبیر چاپ اول ۱۳۸۲، ۵۵

کرک ساموئل و جانسون جی اوروئل (۲۰۰۴) آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی ترجمه مجید مهدی زاده (۱۳۷۶) مشهد آستان قدس رضوی

کریمی عبدالعظیم (۱۳۸۱) اثرات پنجهان تربیت آسبیب زاد تهران انجمن اولیاء و مربیان.

ماسن پاول هنری کیگان جروم هوستون التاکارول کانجره جان جی وی (۱۳۸۰) رشد و شخصیت کودک ترجمه پاسایی مهشید تهران مرکز تاریخ انتشار به زبان اصلی ندارد) محمدی محمد هادی قائینی زهره (۱۳۸۱) تاریخ ادبیات کودکان ایران ادبیات کودکان پس از اسلام جلد دوم تهران نشر چیستان

محمودی عباسعلی زن در اسلام چاپ اول تهران نهضت زنان
مسلمان ۱۳۵۸ ۲۶۹

مرعشی، سید منصور (۱۳۸۵) آموزش فلسفه به کودکان پژوهشی
در زمینه آموزش تفکر کنگره ملی علوم انسانی راهبردهایی
برای ارتقای علوم انسانی کشور

مرعشی سید منصور صفایی مقدم مسعود پاک سرشت محمد جعفر و
باقری خسرو (۱۳۸۶) بررسی تأثیر اجتماع پژوهشی در پرورش
مهارت‌های استدلال در دانش آموزان دختر پایه سوم راهنمایی
مدارس نمونه دولتی شهر اهواز مطالعات برنامه درسی

مرعشی سید منصور صفایی مقدم مسعود خزامی پروین (۱۳۸۹)
بررسی تأثیر اجرای برنامه آموزش فلسفه به کودکان به روش
اجتماع پژوهشی در رشد قضاوت اخلاقی دانش آموزان پایه پنجم
ابتدایی

مطهری مرتضی نظام حقوق زن در اسلام چاپ اول تهران: صدرا،
۱۳۵۲ ۴۳۷

مهریار امیر هوشنگ، یوسفی فریده (۱۳۷۰) تشخیص و درمان
بیماریهای روانی در کودکان تهران انتشارات رشد .

میکاییلی منعی ف (۱۳۸۹) رابطه سبکهای هویت تعهد هویت و
جنسیت با سازگاری دانشجویان با دانشگاه مجله مطالعات
روان شناسی

تاجی سعید قاضی نژاد پروانه (۱۳۸۶) بررسی نتایج برنامه
فلسفه برای کودکان روی مهارت‌های استدلالی کودکان برنامه
درسی

کلاته جعفرآبادی طاهره (۱۳۸۵) فلسفه برای کودکان چشم
اندازی نظری و بررسی تجربی مجموعه مقالات ششمین همایش
انجمن مطالعات برنامه درسی

جعفری، علیرضا (۱۳۹۰) بررسی تأثیر بازی درمانی با رویکرد شناختی رفتاری مایکن بام در کاهش کمرویی کودکان دبستانی طرح پژوهشی

جعفری علیرضا (۲۰۱۱) بررسی تأثیر بازی های آموزشی سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی شهر تهران رساله دکترا

جلالی علی آمار طلاق در ایران بهار ۱۳۹۴

جهانگیر، منصور (۱۳۸۰) مجموعه قوانین مدنی با آخرین اصلاحات چاپ سوم، تهران، نشر دوران حسن زاده محبوبه پایگاه خبری خانواده و زنان

حیدری، جبار عظیمی حمیده محمودی عالمی قهرمان محمدپور تهمتن رضا علی (۱۳۸۵). بررسی شیوع اختلالات رفتاری هیجانی و عوامل مرتبط با آن در دانش آموزان مقطع ابتدایی مدارس شهرستان ساری

آخوند خراسانی، محمدکاظم ، درر الفوائد، مؤسسة الطبع و النشر التابعة لوزارة الثقافة و الارشاد الاسلامي، چاپ اول ،

حر عاملی، محمد، تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة، تحقیق و نشر، مؤسسه آل البيت ^، قم ، چاپ اول ۱۴۰۹ق .

شیخ انصاری، مرتضی، فرائد الاصول ، تحقیق و نشر: قم ، مجمع الفکر الاسلامی، چاپ نهم ، ۱۴۲۸ق .

نائینی، میرزا محمدحسین ، فوائد الاصول ، تقریر:
محمدعلی کاظمی، قم ، جامعہ مدرسین حوزه علمیه قم ، چاپ
اول ،

خادمی از کتیبایی ج؛ دلاور ا (۱۳۸۸) رابطه تحول اخلاقی با
سازش یافتگی در نوجوانان مجله روان شناسی ۱۳ (۳) ۲۴۶-۲۵۷

خداپناهی مه که خاکسار بلداجی م.ا. (۱۳۸۴) رابطه جهت
گیری مذهبی و سازگاری روان شناختی در دانشجویان مجله
روان شناسی، ۳۱۹ (۳۱۰-۳۲۰)